

ЗАТВЕРДЖЕНО

Загальними зборами

МФОЗНС «Регіон Карпат» НЕЕКА

Протокол № 1/1 від 28.01.2019

А.І. Пірчак

**КЕРІВНИЦТВО МФОЗНС «РЕГІОН КАРПАТ» НЕЕКА ЩОДО
ЗАПОБІГАННЯ СЕКСУАЛЬНОМУ ТА ГЕНДЕРНОМУ НАСИЛЬСТВУ**

UNHCR/2019
UKR01/243

1. ВСТУП

Як виконавчий партнер УВКБ ООН NEEKA зобов'язана підтримувати та просувати права жінок та дівчат, а також чоловіків та хлопців та працювати над розширенням можливостей жінок та ліквідація насильства над ними.

Це Керівництво розроблене відповідно до Конституції України, Загальної декларації прав людини, Декларація ООН щодо подолання насильства над жінками (1993 р.), Конвенція «Про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок» (1979), закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству».

2. ВИЗНАЧЕННЯ ТЕРМІНІВ

Для виконання цілей цього Керівництва застосовуються такі терміни:

Насильство – це застосування силових методів, або психологічного тиску за допомогою погроз, свідомо спрямованих на слабких або тих, хто не може чинити опір.

Види насильства:

Фізичне насильство - умисне нанесення побоїв, тілесних ушкоджень, що може призвести або призвело до травмування, порушення фізичного чи психічного здоров'я, нанесення шкоди честі та гідності, в окремих випадках, до смерті постраждалого.

Економічне насильство - форма домашнього насильства, що включає умисне позбавлення житла, їжі, одягу, іншого майна, коштів чи документів або можливості користуватися ними, залишення без догляду чи піклування, перешкоджання в отриманні необхідних послуг з лікування чи реабілітації, заборону працювати, примушування до праці, заборону навчатися та інші правопорушення економічного характеру.

Згвалтування - форма домашнього насильства, що включає будь-які діяння сексуального характеру, вчинені стосовно повнолітньої особи без її згоди або стосовно дитини незалежно від її згоди, або в присутності дитини, примушування до акту сексуального характеру з третьою особою, а також інші правопорушення проти статевої свободи чи статевої недоторканості особи, у тому числі вчинені стосовно дитини або в її присутності.

Сексуальне насильство - вчинення будь-яких насильницьких дій сексуального характеру, не пов'язаних із проникненням в тіло іншої особи, без добровільної згоди потерпілої особи.

Психологічне насильство - форма домашнього насильства, що включає словесні образи, погрози, у тому числі щодо третіх осіб, приниження, переслідування, залякування, інші діяння, спрямовані на обмеження волевиявлення особи, контроль у репродуктивній сфері, якщо такі дії або бездіяльність викликали у постраждалої особи побоювання за свою безпеку чи

безпеку третіх осіб, спричинили емоційну невпевненість, нездатність захистити себе або завдали шкоди психічному здоров'ю особи.

Гендер – соціально закріплені ролі, поведінка, діяльність і характерні ознаки, які певне суспільство вважає належним для жінок і чоловіків.

Гендерне насильство - це насильство, спрямоване проти людини на основі гендеру чи статі. Воно включає дії, які завдають фізичної, психічної чи сексуальної шкоди чи страждань, погрози такими вчинками, примусу та інших позбавлень волі.

Гендерне насильство охоплює, але не обмежується цим:

- Фізичне, сексуальне та психологічне насильство в сім'ї, включаючи побиття, сексуальну експлуатацію, сексуальне насильство над дітьми в побуті, насильство, пов'язане з приданим, згвалтування подружжя, каліцтво жіночих статевих органів та інші традиційні практики, шкідливі для жінок, несімейне насильство та насильство пов'язані з експлуатацією.

- Фізичне, сексуальне та психологічне насильство, що відбувається в межах загальної спільноти, включаючи згвалтування, сексуальне насильство, сексуальні домагання та залякування на роботі, у навчальних закладах та інших місцях, торгівля жінками та примусова проституція.

- Фізичне, сексуальне та психологічне насильство, здійснене державою та установами, де б воно не відбулося (ст.1 та 2 Декларації Генеральної Асамблеї ООН про ліквідацію насильства щодо жінок (1993) та пункт 6 Рекомендації 19 11-ї сесії Комітету з ліквідації дискримінації щодо жінок).

Для цілей цього Керівництва гендерне насильство – це дії, які завдають фізичної, психічної, сексуальної школи чи страждань з боку найманих працівників, волонтерів, залучених експертів НЕЕКА.

Жертва – особа, яка піддається сексуальному чи гендерному насильству. Для цілей цього Керівництва – жертва – це особа, яка піддається сексуальному чи гендерному насильству з боку персоналу виконавчого партнера (Організації).

Виконавчий партнер – МФОЗНС «Регіон Карпат» НЕЕКА.

Бенефіціари – особи без громадянства та особи, що знаходяться під ризиком безгромадянства в Закарпатській області, а також шукачі статусу біженця чи статусу додаткового захисту в Україні.

Відповідальна особа – особа-працівник НЕЕКА, яка здійснює контроль за виконанням цього Керівництва.

3. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

3.1. Дане Керівництво розроблене для внутрішнього використання МФОЗНС «Регіон Карпат» НЕЕКА (далі НЕЕКА) і є документом, який визначає поняття сексуального та гендерного насильства, ключові принципи та зобов'язання, спрямовані на запобігання сексуальному та гендерному

насильству з боку найманих працівників, волонтерів, залучених експертів НЕЕКА під час виконання ними своїх обов'язків в організації.

3.2. Кожен працівник, волонтер, залучений експерт ознайомлюється з даним Керівництвом та засвідчує це власним підписом, чим підтверджує згоду на виконання положень Керівництва. Ознайомлення та згода зберігаються поряд з особистою справою працівника, волонтера, експерта протягом всього часу виконання функціональних обов'язків в НЕЕКА.

4. КЛЮЧОВІ ПРИНЦИПИ КЕРІВНИЦТВА

Всі працівники, волонтери, залучені експерти НЕЕКА погоджуються дотримуватися наступного переліку ключових принципів:

4.1. НЕЕКА працює на основі гендерного розуміння насильства щодо бенефіціарів, тобто наймані працівники, волонтери, експерти демонструють належний та поінформований підхід щодо бенефіціарів, який визнає гендерну динаміку насильства щодо жінок, чоловіків, дітей, його вплив і наслідки, в межах концепції рівності та прав людини, зокрема й потребу у послугах, призначених тільки для них.

4.2. Пріоритетом роботи НЕЕКА є гарантія безпеки та гідності бенефіціарів і персоналу під час здійснення будь-яких дій.

4.3. НЕЕКА забезпечує своєчасне та повне роз'яснення бенефіціарам їхніх прав щодо запобігання гендерному та сексуальному насильству щодо них.

4.4. НЕЕКА поважає різноманітність бенефіціарів, використовує антидискримінаційні підходи і ставиться до них позитивно.

4.5. НЕЕКА поважає права бенефіціарів на конфіденційність та дотримується їх, а всіх бенефіціарів своєчасно інформує про ситуації, у яких їхнє право на конфіденційність може бути обмежене.

4.6. Діяльність НЕЕКА ґрунтується на вірі та повазі до потерпілих від насильства і на тому, що кривдники мають бути притягнені до відповідальності за свої дії.

4.7. НЕЕКА дотримується моделі ненасильства у своїй внутрішній та зовнішній діяльності та спирається на гендерний аналіз для проведення інформаційної, освітньої та попереджувальної роботи як у громадах (біженців, шукачів притулку, осіб без громадянства чи під ризиком безгромадянства), так і з окремими бенефіціарами.

4.8. Для забезпечення запобігання та недопущення гендерного та сексуального насильства в НЕЕКА обирається Відповідальна особа, яка здійснює контроль за дотриманням даного Керівництва. НЕЕКА роз'яснює бенефіціарам, найманим працівникам, волонтерам, залученим експертам про необхідність негайно повідомити Відповідальній особі про факт насильства у разі вчинення такого щодо них.

5. МЕХАНІЗМ СПОВІЩЕННЯ, ЗВІТУВАННЯ ПРО ВИПАДКИ СЕКСУАЛЬНОГО ЧИ ГЕНДЕРНОГО НАСИЛЬСТВА ТА ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

5.1. Жертва сексуального чи гендерного насильства має свободу вибору щодо того повідомляти чи не повідомляти про наругу, вчинену над нею. У разі вчинення факту насильства, жертва має негайно повідомити про це Відповідальній особі НЕЕКА. НЕЕКА як виконавчий партнер УВКБ ООН зобов'язується негайно повідомити про такий випадок донора з метою вжиття всіх необхідних заходів та початку внутрішнього розслідування.

5.2. Якщо бенефіціар або член персоналу НЕЕКА був підданий насильству з боку персоналу або третіх осіб, з якими взаємодіє організація, він має право з мотивів безпеки звернутися до виконавчого партнера чи донора також з анонімною заявою, щоб отримати юридичну, медичну чи психологічну допомогу.

5.3. Якщо персонал, волонтери, залучені експерти НЕЕКА чи бенефіціари стали свідками факту насильства або мають певні підозри щодо цього вони зобов'язані негайно повідомити про це (в тому числі анонімно) Відповідальну особу НЕЕКА або безпосередньо донора.

5.4. Відповідальна особа НЕЕКА повинна виконувати обов'язки з розгляду скарги зі співчуттям та повагою до жертви гендерного чи сексуального насильства, а також дотримуватися принципу конфіденційності.

5.5. Відповідальна особа та керівник НЕЕКА зобов'язуються забезпечити постраждалому від насильства юридичну, медичну допомогу та безпеку з метою уникнення потенційних загроз.

Юридична допомога

5.6. При наданні юридичної допомоги юристи НЕЕКА зобов'язані:

- дотримуватись принципу конфіденційності;
- дотримуватись вимог цього Керівництва;
- надати жертві насильства всю необхідну інформацію про потенційну правову та кримінальну процедуру в існуючій традиційній судовій системі;
- супроводжувати заявників до поліції та інших органів влади, якщо це необхідно;
- супроводжувати жертв насильства в судових засіданнях, якщо це необхідно;
- дослідити можливість проведення закритого судового засідання з метою забезпечення захисту конфіденційної інформації жертви.

Медична допомога

5.7. З метою надання медичної допомоги особам, які постраждали від гендерного та сексуального насильства NEEKA зобов'язується:

- супроводжувати потерпілого до місцевої лікарні для медичного огляду та допомоги;
- забезпечувати проведення відповідних лабораторних досліджень та надання медичних консультацій;
- забезпечувати отримання жертвою призначені ліки;
- надає послуги перекладу, якщо це необхідно
- переконатися, що копії медичної документації містяться в індивідуальному доступі жертви.

Забезпечення безпеки

5.8. Для ефективного уникнення негативних наслідків скоєного правопорушення, Відповідальна особа NEEKA має запропонувати потерпілому від насильства звернутися до поліції для фіксації факту вчиненого правопорушення.

5.9. У разі необхідності юрист NEEKA повинен супроводжувати жертву насильства до відділу поліції та забезпечити послуги перекладача. Якщо заява була подана в поліцію, юрист NEEKA повинен контролювати процес розслідування.

5.10. З метою забезпечення безпеки потерпілому від насильства NEEKA зобов'язана:

- допомагати жертві отримати безпечне житло (державний притулок, Центр тимчасового розміщення тощо);
- допомагати потерпілому підтримувати подальший зв'язок з посадовими особами поліції;
- провести оцінку безпеки потерпілого;
- допомагає переїхати до іншого регіону країни у разі необхідності.

Контакти для зв'язку з виконавчим партнером (NEEKA):

Поштова скринька для анонімних звернень про факти сексуального чи гендерного насильства та офіс NEEKA, який знаходиться за адресою: м. Мукачево, вул. Мічуріна 3.

Посилання на онлайн анкету для подачі скарги безпосередньо до УВКБ ООН: <https://www.unhcr.org/igo-complaints.html> .